Elintarviketeollisuusliitto

LAUSUNTO

8.10.2026

Maa- ja metsätalousvaliokunta

HE 157/2026 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle ympäristörikosdirektiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Elintarviketeollisuusliitto ry (ETL) kiittää maa- ja metsätalousvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua ympäristörikosdirektiivin täytäntöönpanoa koskevasta hallituksen esityksestä.

ETL tukee ympäristörikosdirektiivin tavoitteita ympäristön tehokkaammasta suojelusta ja erityisesti vakavien ympäristörikosten ennaltaehkäisemisestä. Koska kyse on rikosoikeudellisesta sääntelystä, sen tulee olla täsmällistä, ennakoitavaa ja oikeasuhtaista.

ETL pitää myönteisenä, että lausuntokierroksen jälkeen ehdotusta yhteisösakon yleisen asteikon korottamisesta on muutettu. Hallituksen esityksessä korotettuja yhteisösakkoasteikkoja sovellettaisiin vain rikoksiin, joilla pannaan täytäntöön ympäristörikosdirektiivin kriminalisointivelvoitteita. Ratkaisu vastaa keskeisiin huoliin siitä, että direktiivin täytäntöönpano johtaisi seuraamusten ankaroitumiseen direktiivin soveltamisalaan kuulumattomissa rikoksissa.

Lausunnossaan ETL keskittyy metsäkatorikokseen ja korostaa, että rikosoikeudellisen vastuun tulee seurata metsäkatoasetuksessa säädettyä toimijakohtaista vastuunjakoa.

Metsäkatorikoksen vastuun tulee seurata metsäkatoasetuksen toimijakohtaista vastuunjakoa

Ehdotettu metsäkatorikos kytkeytyy EU:n metsäkatoasetuksen 3 artiklan kieltoon saattaa asianomaisia hyödykkeitä tai tuotteita unionin markkinoille, asettaa niitä saataville markkinoilla tai viedä niitä unionista asetuksen vastaisesti.

Metsäkatoasetuksen toimeenpanoon on EU-tasolla sisältynyt runsaasti epävarmuutta. Joulukuussa 2025 hyväksytyllä muutosasetuksella (EU) 2025/2650 täsmennettiin olennaisesti toimijoiden määritelmiä, velvollisuuksia ja vastuunjakoa toimitusketjussa. Muutosasetuksen myötä asianmukaisen huolellisuuden vakuutusta koskeva velvollisuus kohdistuu ensisijaisesti tuotteet ensimmäisenä unionin markkinoille saattaviin tai unionista vieviin toimijoihin. Toimitusketjussa alempana sijaitsevien toimijoiden ja kauppaa käyvien velvollisuuksia kevennettiin, ja ne kohdistuvat muun muassa toimittaja-, asiakas- ja viitetietojen säilyttämiseen sekä tietojen välittämiseen ja ilmoittamiseen.

ETL pyytää valiokuntaa varmistamaan, että metsäkatorikoksen vastuu määräytyy metsäkatoasetuksen toimijakohtaisen vastuunjaon mukaisesti. Toimitusketjussa

Elintarviketeollisuusliitto ry
Pasilankatu 2, PL 115, 00241 Helsinki
Puh. (09) 148 871
Y-tunnus 0201092-3 Kotipaikka Helsinki

Finlands Livsmedelindustriförbund
Pasilankatu 2, PB 115, 00241 Helsingfors
Tel. (09) 148 871
etl@etl.fi www.etl.fi

Finnish Food and Drink Industries' Federation
Pasilankatu 2, Box 115, FI-00241 Helsinki
Tel. (09) 148 871
fooddrinkfinland@etl.fi www.etl.fi/en

alempana sijaitsevan yrityksen rikosvastuuta ei tule arvioida sellaisten velvollisuuksien perusteella, jotka metsäkatoasetuksessa kuuluvat tuotteen ensimmäisenä markkinoille saattavalle toimijalle.

Törkeän huolimattomuuden arvioinnissa huomioitava tosiasialliset tiedonsaantimahdollisuudet

ETL pitää asianmukaisena, että metsäkatorikos edellyttää tahallisuutta tai törkeää huolimattomuutta. Tavallinen huolimattomuus ei siten riittäisi rikosvastuun perusteeksi, vaan arvioinnissa tulee ottaa huomioon toimijan tosiasialliset mahdollisuudet saada tietoa ja vaikuttaa tuotteen vaatimustenmukaisuuteen.

ETL katsoo, että törkeän huolimattomuuden arvioinnissa tulee ottaa huomioon elintarviketeollisuuden toimitusketjujen rakenne sekä eri toimijoiden tosiasialliset tiedonsaanti- ja vaikutusmahdollisuudet. Jalostava yritys on usein riippuvainen ensimmäisiltä markkinoille saattajilta ja metsäkatoasetuksen tietojärjestelmästä saamistaan tiedoista. Yritykselle ei tule rikosoikeudellisen vastuun kautta muodostaa velvollisuutta varmistaa uudelleen sellaisia tuotantopaikka- tai huolellisuustietoja, joiden tarkastaminen kuuluu metsäkatoasetuksen mukaan toiselle toimijalle ja joihin yrityksellä ei ole suoraa pääsyä.

Merkityksettömän määrän ja törkeän tekomuodon arviointia tulee täsmentää

ETL pitää tärkeänä, että menettelyt, jotka koskevat merkityksetöntä määrää, rajataan metsäkatorikoksen ulkopuolelle. Käsite jää kuitenkin käytännön toimijoiden näkökulmasta avoimeksi.

Merkityksettömyyttä tulee arvioida suhteessa yksittäisen menettelyn laajuuteen, vaikutuksiin ja moitittavuuteen, ei yrityksen kokonaisliikevaihdon tai tuotannon volyymin perusteella. Yrityksen koko, liikevaihto tai suuri tuotantovolyymi eivät sellaisinaan saa johtaa siihen, että vähäinen yksittäinen poikkeama ylittää rikosoikeudellisen kynnyksen.

Kunnioittavasti,

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO RY

Mikko Käkelä

toimitusjohtaja

Lisätiedot: Johtaja Satumaija Levón, satumaija.levon@etl.fi